

הפיקוח על הבנקים

אגף מדיניות והסדרה

י"א תמוז תשע"ז

5 ביולי, 2017

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי – לידי המנהל הכללי

א.ג.נ.,

הנדון: קובץ שאלות ותשובות ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון (מס' 301)

קובץ זה מהווה ריכוז של עמדות מסוימות לגבי יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 - דירקטוריון. הקובץ אינו מהווה רשימה מלאה של עמדות הפיקוח על הבנקים לגבי סוגיות שעלו ביישום ההוראה, או לגבי סוגיות אחרות שעשויות לעלות בעת יישומן.

התשובות הכלולות בקובץ זה מבטאות את עמדתו ופרשנותו המחייבת של המפקח על הבנקים להוראה. בעתיד, תבחן האפשרות לשלב חלק מהתשובות בגוף ההוראה. בנוסף, מצאנו לנכון להבהיר את הבסיס הלוגי של סעיפים שונים בהוראה בעקבות פניות של בנקים.

מסמך זה מוצב באתר האינטרנט של בנק ישראל ומתעדכן על ידינו מעת לעת.

בכבוד רב,

ריקי אליאס

סגנית המפקחת על הבנקים

העתק: המפקחת על הבנקים

תאריך עדכון		
	פרק ב' להוראה: תפקידיו של הדירקטוריון וסמכויותיו	
	<p>שאלה 1: סעיף 6(ט) להוראה קובע כי על הדירקטוריון לפקח על מקרים של חריגה מהותית מהמגבלות שאושרו על ידיו. מהן ציפיות המפקח בהקשר זה?</p>	
5.7.17	<p>תשובה: כאשר ההנהלה מעוניינת לבצע פעילות החורגת מהותית ממגבלה שאושרה על ידי הדירקטוריון, על פי הגדרה שיקבע הדירקטוריון ל"חריגה מהותית", עליה להעלות את הבקשה לאישור מיוחד בדירקטוריון. ההנהלה תקפיד לצמצם למינימום את מספר הפעולות החורגות כאמור.</p> <p>הדירקטוריון יקיים דיון מעמיק בבקשה תוך בחינת הנימוקים שבעטיים נדרשת חריגה, ההשלכות על ההון, פרופיל הסיכונים של התאגיד הבנקאי ועל השגת יעדיו. הדירקטוריון יבחן האם החריגה הינה חד פעמית באופייה או שיש צורך בבחינה מחודשת של המגבלה.</p>	
	<p>שאלה 2: סעיף 21(ד) להוראה קובע מספר נושאים מהותיים לגביהם הדירקטוריון אינו רשאי להאציל מסמכויותיו לוועדות הדירקטוריון. האם אין בכך דרישה לדיון חוזר, שתומתו מוגבלת?</p>	
5.7.17	<p>תשובה: ועדות הדירקטוריון הן כלי בידי הדירקטוריון לייעול עבודתו בכך שהן מאפשרות לקיים דיונים מעמיקים בנושאים מורכבים בקבוצה מצומצמת יותר של דירקטורים בעלי מומחיות בנושא הנידון. יחד עם זאת, ישנם נושאים שלדעת הפיקוח מחייבים דיון במליאה.</p> <p>בהתאם, ועל מנת ליעל את עבודת המליאה, רצוי שיתקיים דיון מקדים ומעמיק בוועדות בנושאים הרלוונטיים להן, שבעקבותיו יגובשו המלצות וחלופות לדיון. מליאת הדירקטוריון נדרשת לבחון את המלצות הוועדה בהתחשב בחלופות ולהחליט אם לקבלן.</p> <p>כמו כן מליאת הדירקטוריון יכולה להחליט כיצד יוגש אליה חומר הרקע לשיבה. למשל, היא יכולה להחליט כי תוגש אליה רק תמצית ממסמך הסיכונים הרבעוני.</p>	
	פרק ג' להוראה: הרכב הדירקטוריון	
	<p>שאלה 1: סעיף 24 (ב) (1) (ii) מפנה לעניין תואר אקדמאי לפסקאות (1) או (2) לסעיף 2(א) לתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית). אילו תארים אחרים יחשבו כרלוונטיים לתפקיד דירקטור לעניין סעיף 2(א)(2) לתקנות?</p>	

תאריך עדכון		
5.7.17	תשובה: תארים רלוונטיים נוספים יחשבו, לדוגמה: מתמטיקה, מדעי המחשב, הנדסת תעשייה וניהול וסטטיסטיקה.	
	שאלה 2: סעיף 25 קובע תנאי כשירות מינימליים מהדירקטוריון לרבות קביעת שיעור מינימלי של שליש דירקטורים בעלי "ניסיון בנקאי". כיצד יקבע מספר הדירקטורים המינימלי בפועל על פי השיעור הנקוב?	
5.7.17	תשובה: ככלל, אם לא נאמר אחרת, מספר הדירקטורים בפועל יהיה בעיגול למספר הגבוה. המספר המינימלי של דירקטורים בעלי "ניסיון בנקאי" יקבע לפי עיגול כלפי מטה. כך למשל, בדירקטוריון בו יכהנו 7 דירקטורים, מספר הדירקטורים בעלי "ניסיון בנקאי" יהיה שניים.	
פרק ד' להוראה: יושב ראש הדירקטוריון		
	שאלה: האם בבנק ללא גרעין שליטה יכול דירקטור חיצוני כהגדרתו בסעיף 24 (ב) להוראה לכהן כיושב ראש הדירקטוריון?	
5.7.17	תשובה: כן. יובהר כי על יושב ראש כאמור יחולו כל ההוראות המתייחסות לדירקטור חיצוני בהוראה, לרבות היעדר הזיקות השונות, תנאי התגמול ותקופת הכהונה. כן יובהר כי יושב ראש כאמור יהיה מנוע מלכהן בוועדות הביקורת והתגמול לאור הקבוע בחוק החברות.	
פרק ה' להוראה: כשירות לכהן כדירקטור		
	שאלה: מדוע סעיף 31 מונע כהונת דירקטור בתאגיד בנקאי במקביל לכהונה כדירקטור או כחבר בוועדת השקעות בתאגיד נשלט?	
28.4.13	תשובה: מינוי במקביל כאמור, עשוי ליצור ניגוד עניינים בין תפקידו של הדירקטור בחברת הבת, המייצג את חברת האם השולטת שליטה מלאה בבת, לבין אחריותו לפקח על הנהלת חברת האם במסגרת תפקידו כדירקטור בחברת האם. למרות האמור, הפיקוח על הבנקים מודע לכך שעשויות להתקיים נסיבות בהן יתרונות מינוי כאמור, המקבלים ביטוי בעיקר בשיפור פיקוח של חברת האם על חברת הבת, עולים על החסרונות. במצבים כאלו יכול התאגיד הבנקאי לפנות לפיקוח על הבנקים בבקשה לאשר מינוי תוך מתן תאור של הנסיבות הרלבנטיות.	
פרק ו' להוראה: ועדות הדירקטוריון		
	שאלה 1: סעיף 35(א) להוראה קובע כי: "הדירקטוריון ימנה "ועדת ביקורת", כמשמעותה בסעיף 115 לחוק החברות, ויחולו עליה הוראות סימן ח' לפרק השלישי בחלק השלישי של חוק החברות, וכן יחול הקבוע	

תאריך עדכון		
	<p>בהוראה זו". קיימות הוראות בחוק החברות (סעיף 115) שאינן מתיישבות, לכאורה, עם דרישות ההוראה.</p>	
18.3.12	<p>לעניין זה, על תאגידי בנקאיים שהן חברות ציבוריות לעמוד הן בדרישות חוק החברות והן בדרישות ההוראה. תאגידי בנקאיים שהן חברות פרטיות ימלאו את דרישות ההוראה בשינויים המחויבים מכך שסעיף 115 לחוק החברות אינו חל עליהם.</p> <p>נביא מספר דוגמאות:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. תאגיד בנקאי שהינו חברה ציבורית מחויב למנות שלישי מחברי הדירקטוריון כדירקטורים חיצוניים. לפיכך, דרישת חוק החברות בסעיף 115 שכל הדירקטורים החיצוניים יהיו חברים בוועדת ביקורת מתייחסת רק לשני הדירקטורים החיצוניים הממונים מכוח חוק החברות. יחד עם זאת, על התאגיד הבנקאי לעמוד בדרישת ההוראה (סעיף 34(ג)) הקובעת שמרבית חברי הוועדה יהיו דירקטורים חיצוניים. 2. חברה פרטית אינה נדרשת למנות דירקטורים חיצוניים מכוח חוק החברות. לפיכך, לעניין זה, על חברות פרטיות חלה החובה בהוראה (סעיף 34(ג)) הקובעת שמרבית חברי ועדת ביקורת יהיו דירקטורים חיצוניים (שמונו מכוח ההוראה). 3. בחוק החברות נקבע שבתפקיד יו"ר ועדת ביקורת יכהן דירקטור חיצוני. בתאגידי בנקאיים שהינם חברות פרטיות יש למנות לתפקיד דירקטור חיצוני שמונה מכוח ההוראה ואילו בתאגידי בנקאיים שהם חברה ציבורית ימונה דירקטור חיצוני שמונה מכוח חוק החברות. 	תשובה:
	<p>בהתאם לסעיף 35 (ה) נדרשת ועדת הביקורת, לפחות אחת לשנה, לקיים ישיבה עם כל אחד מבעלי התפקידים המפורטים בסעיף בנוכחות חברי הוועדה ובעל התפקיד הרלוונטי בלבד. האם מזכיר הבנק או נציגו רשאים להשתתף בדיון לצורך הכנת התרשומת?</p>	שאלה 2:
5.7.17	<p>לא. איש מעובדי הבנק אינו רשאי להשתתף בדיון זה.</p>	תשובה:
	<p>סעיף 35(ו) להוראה מאפשר לבעלי תפקידים שנוכחותם מתאפשרת על פי חוק החברות, בתנאים שנקבעו שם, להיות נוכחים בוועדת הביקורת בעת קבלת החלטות. האם קיימת מניעה כי גורמים אלו ימנו אחד מהכפופים להם, לצורך ייצוגם מול ועדת הביקורת?</p>	שאלה 3:
5.7.17	<p>כאשר בעל תפקיד, הרשאי להיות נוכח בוועדת הביקורת בעת קבלת</p>	תשובה:

תאריך עדכון		
	החלטות, לא יוכל להגיע, אין למנוע ממנו להסמיך אחד מהכפופים לו לצורך ייצוג מול ועדת הביקורת.	
	שאלה 4: מדוע קבע המפקח בסעיף 36(ה) כי רק ועדת הביקורת מוסמכת לדון ולהמליץ למליאת הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים של התאגיד הבנקאי?	
28.04.13	הרכב ועדת הביקורת וקשריה המיוחדים עם המבקר החיצוני והמבקר הפנימי, כמו גם יישום אחריותה, במסגרת אימוץ בהוראותינו של דרישות חוק סרבנס אוקסלי, לפקח על פעולות ההנהלה ביישום בקרות פנימיות אפקטיביות בתהליך הפקת הדוחות הכספיים, מאפשרים דיון איכותי ואפקטיבי בנושא הדוחות הכספיים.	תשובה:
	שאלה 5: האם קיימת מניעה לכך שיו"ר הדירקטוריון יהיה משקיף בועדת הביקורת בישיבותיה במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים?	
28.04.13	אין מניעה כי יו"ר הדירקטוריון יהיה משקיף בישיבות וועדת הביקורת, במסגרת הליך אישור הדוחות הכספיים כל עוד מתקיימת הקפדה כי לא יהיה נוכח בזמן קבלת החלטות בוועדה.	תשובה:
פרק ז' להוראה: ישיבות הדירקטוריון		
	שאלה: סעיף 45(א) להוראה קובע כי "...לצורך עריכת הפרוטוקול יודא יושב הראש כי ישיבות הדירקטוריון, מוקלטות ומתומללות". מה מטרת הדרישה והאם אין בה כדי לפגוע בקיום דיון חופשי בין חברי הדירקטוריון?	
28.04.13	הדרישה להקלטה ותמלול של ישיבות הדירקטוריון וועדותיו נועדה למספר מטרות: 1. לסייע לוודא, במידה ומתעורר הצורך, כי הפרוטוקולים משקפים נאמנה את הנאמר בישיבות אלו. 2. לאפשר קיום תיעוד מסודר של ישיבות הדירקטוריון וועדותיו עד לגיבוש המלא של פרוטוקול כתוב. 3. לשמש כלי עזר לפתירת עניינים של חילוקי דעות, בין השאר, לגבי החלטות שהתקבלו בישיבות אלו. תיעוד מהימן של ישיבות הדירקטוריון וועדותיו מהווה גורם חשוב בשמירה על ממשל תאגידי תקין ומכאן חשיבותו. בהתאם לכך, אין לראות בדרישה כאמור, כפוגעת בתהליך קבלת החלטות תקין בדירקטוריון או כהבעת חוסר אמון באחראים על עריכת הפרוטוקול ואישורו. התאגיד הבנקאי יקבע תקופה מינימאלית, שמועד תחילתה הינו יום	תשובה:

תאריך עדכון		
	הפצת פרוטוקול מלא ומוסכם, שבסיומה הוא רשאי למחוק את ההקלטה והתמלול, אם סבור שאינם משרתים יותר את המטרות לשמן נועדו.	
	פרק ח' להוראה: נוהגים לתפקוד יעיל של הדירקטוריון	
	<p>שאלה:</p> <p>סעיף 57 להוראה קובע מגבלות על פניות של דירקטורים לעובדי התאגיד הבנקאי, בנושאים הקשורים לעסקי התאגיד הבנקאי, שלא במסגרת ישיבות הדירקטוריון. האם אין כאן הכבדה מוגזמת על פעילות הדירקטור ובפרט על פעילות יו"ר הדירקטוריון לנוכח תפקידו והאחריות הנוספת המוטלת עליו?</p>	
5.7.17	<p>תשובה:</p> <p>המגבלות על פניות של יושב ראש הדירקטוריון והדירקטורים לעובדי התאגיד הבנקאי נועדו:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. למנוע מעורבות של הדירקטורים בניהול השוטף בתאגיד הבנקאי; 2. ליצור שקיפות כלפי חברי הדירקטוריון ובכך לחזק את הדירקטוריון כגוף בעל סמכות ויכולת לקבל החלטות באופן קולקטיבי. 3. למנוע מצבים של קיום דיונים וקבלת החלטות מחוץ למליאה או הוועדות. 	